

של חיפה שנגנו לצדיקים לעתיד לבוא תלמוד לומר כי שפע ימים ינקו: אמר רבי יוסי פעם אחת הייתי מהלך מכויב לצור ומצאתי זקן אחד אמרתי לו פרנסתך

ספרי פיסקא שגד – שנה וזאת לג 417

במה אמר לי מחלזון אמרתי לו וכי מצוי הוא אמר לי השמים שיש מקום בים שמוטל בהרים וסממיות מקיפות אותו ואין לך אדם שהולך לשם שאין סממיות מכישות אותו ומת ונימק במקומו אמרתי ניכר הוא שנגנו לצדיקים לעתיד לבא

נדע ביהודה

(תנינא, אה"ע סי' נד): "כבר ביארתי כמה פעמים שמדבר שלא עמדנו על דעתו, מה כוונתו ומה טעמו, אין להביא ראיה ממנו לא לראיה ולא לסתירה על דבר אחר". וכמובן שאי אפשר בכלל ללמוד הלכות ממדרש

שו"ת מהרי"ל החדשות

ור"ת החמיר שלא לעשות כלל טלית של פשתן והוי ברכה לבטלה ורב עמרם כוונתו דפטור אפי' במינו, ראוי להחמיר שלא לעשות כלל אותם טליתות שהשתי או הערב פשתן. ובספרד (ואגפיה) א' נוהגין בטליתות פשתן, וכתב הרא"ש דלא היה מוחה בידם הואיל ויש להם על מי שיסמכו, רב אלפסי ורש"י, אבל באלו הארצות מנהג כר"ת ואוסרים סדין בציצית אפילו במינו, אע"ג דמהר"ח (ה) כתב בתשובה דלעיל דכה"ג דהשתי או הערב של פשתן לא חשיב סדין בציצית, איהו אזיל לטעמיה דמקיל בהויא גזירה, שכתוב באותה תשובה אפי' (היה) ו' רואה מי שהטיל ציצית של פשתן לא היה מוחה הואיל ותאידנא אין מצוי תכלת, אבל יתר רבותינו החמירו כמו הרא"ש והנגררים אחר ר"ת ורב עמרם כדלעיל.

וסברא הוא דשמא יחזור דבר לקילקולו שיהא תכלת מצוי, כ"ש למאי דכתב סמ"ג¹⁰ דאותו דג חלזון הוא בים המלח וכתב סימניו, בקל היה לעשות תכלת¹¹, ומי יבא אחר המלכים

להכניס ראשו בין הרים גדולים.

- **לבוש** (בהקדמה ללבוש אר"ח): "קראתיו לבוש התכלת, כי כמו שחייב האדם ללבוש תכלת בציצית בכל יום אם ימצא, כן הוא חייב להלביש עצמו באלו הדינים."
- **העולת תמיד** (אר"ח סי' ט אות ג) ביאר כמו המהרי"ל שגזירת סדין שייכת בזמן הזה לדעת ר"ת, וזו לשונו: "אף על גב דבזמן הזה ליכא תכלת, מכל מקום גזרינן, וכן פ' ר"ת שם בברייתא דסדין בציצית, דשמא יתגלה תכלת ויבא לידי איסורא דכלאים."
- **המגיד מדובנא** (סי' המדות שער הדעת פ' ט"ז) כתב: "ולוא קבלנו שאין התכלת מעכב את הלבן בזמן הזה אפשר היינו מחזירים אחריו כאשר אנחנו שולחים למרחקים להביא אתרוג ולולב והדס." ומבאר מדבריו שעצם החזרת התכלת בזמן הזה אפשרית, אלא שמפני הטורח הגדול שיש בו, ושאינו מעכב בעיקר מצות ציצית (אף שוודאי בזמן שיש תכלת חייב להטילו) לא היו שולחים אחריו למרחקים.
- **חמדת שלמה** (אה"ע סי' ט אות כג): "אין הדבר מוכרח שלא ימצא תכלת אף בזמן הזה אם

נעמוד על כל הבדיקות כמו שהעתיקם הרמב"ם ז"ל בהל' ציצית."

- **מלבי"ם** (ארצות החיים, סי' ט אות מא) ביאר כמו המהרי"ל שגזירת סדין שייכת בזמן הזה, וזו לשונו: "ועיין בשו"ת הרדב"ז (סי' תרפה) אפשר שעד היום הוא מצוי אלא שאין יודעין לצודו עכ"ד, ולפי זה יש לומר דגם בסדין בציצית יש חשש דשמא ילמדו [לעשות תכלת בזה"ז]."
- **מהרש"ם** לבש בצנעה את התכלת של האדמו"ר מראדזין³, ואף ביקש בצוואתו שיקברוהו בו, וז"ל הצוואה (נדפס בראש ספרו תכלת מרדכי עה"ת): "יקחו את הטלית טירקישען, בלא העטרה, וקשורין בו ציצית עם תכלת."
- **הבית הלוי** אמר על התכלת של האדמו"ר מראדזין כזה (הובאו דבריו בהקדמת האדמו"ר מראדזין לספרו עין התכלת שנדפס בחיי הבית הלוי, ומשם לקובץ תשובות ח"א סי' ב): "ומהם הגאבד"ק בריסק דליטא שיחיה מסר כל טעמו ונימוקו בדבר מיאונו במצות התכלת לאחד ממיוחדעינו שיכתוב ויאמר לנו משמו בזה"ל: כבוד מעלתו

ערוך השולחן סי' ט'

סהדיוס פסולה :

יב הנניא היה ר"ם אומר [סס] נחל עונש של לבן מעונש של תכלת משום דלבן מצוי הוא בכל מקום ובנקל להשינוע"ז לא עשה לפיכך עונשו מרובה משא"כ בהבלת שדמיו יקרים וקשה להשיג לפיכך אין עונשו גדול כמו בהערד לבן ובעונותיו מוכן שנתפזר אין לו תכלת ואין את יודעים מזה כלל וכל ציצת שלט לבן וס"ם אנתו מקיימים המצוה כהקנה דכבר נתבאר דהתכלת איט מעכב את הרבן ולכן מי שכבטל מצוה זו עונשו מרובה ודע שזה שנים ספורות שאחד התפאר שמצא תחלזון ועשה ממנו תכלת והמשיך אחריו איזה אנשים אך לא היה לו שום טגולי הדור ומכלל ישראל ונתבטל הדבר עד כי יבא טאל צדק בב"א :

Fig. 4

The dyeing process

[ומרתחיק ליה]

ורמיק להו ביורה

שיוטנן דם חלאן וסמטן

ושדינן ליה להווא ביעתא
וקלינן ליה לאודרא.

ושקלינא פורתא בביעתא
ושעמינן להו באודרא.